Székesfehérvár, 1911. XVIII. évfolyam, 8. szám. Csütörtök, január 19.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 16 kor., 1/2 évre 8 kor., 1/4 évre 4 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A kereszténység és a kultura.

Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök előadásának vázlata.

a hitvédő kurzuson.

A természet óriási arányaihoz képest mi emberek csak parányiságok vagyunk. Olyanok mint a hangya az őserdő rengetegében, a melynek méreteit a mi parányi eszünk, a csirkeeszünk megközelíteni is alig képes. Harmatos virágok, terebélyes fák, vaserű sziklák, tomboló, tajtékot hányó tengerhullámok szinte beláthatlan idők előtt léteztek, a mikor az ember értelme mindebből még semmit fölfogni nem tudott.

A kultura ott kezdődik, a mikor az ember értelme a természet nagy háztartásában az első foltokat produkálta, a mikor gondolatai kiömlöttek ugy, hogy az erdő, a mező, a szikla általa hacsak parányilag is, de változást szenvedett. Ott kezdődik a kultura, mikor az ős ember az első tüzkövet élesre, hegyosre kezdte kifenni. A hol az első ember, az első cölöpök közt megjelenik. Nem ott, a hol az első bogyók, gyümölcsök lemosolyogtak a fákról, hanem a mikor az ember azokat élelmül használta fel, a mikor a hamurétegekben az ős ember első nyomait hátra hagyta. A mikor az első férfinak és nőnek az egymáshoz való viszonya a férfj és feleség, a szerelem gondolataiban kezdett kialakulni. A kultura forrása az ember gondolata, energiája. A mikor az ember harcba száll a természettel és megmutatja hogy a te akaratod, a te törvényeid ellenére is az történik, a mit én, az ember akarok, a hogyan én azt kieszeltem s az én logikus erős akaratommal keresztülhajtom.

A kultura az *én* világa.

A nagy világ az Isten teremtése. A kultura az ember alkotása. A természet a nagy világ, a kultura a mi alkotásunk.

De az ember nemcsak a természettel áll szemben, hanem önmagával is. A saját ösztöneivel, szenvedélyeivel, aljasságaival. Ezt is le kell birkóznia. Irtani, tépni, pusztitani kell, hogy önmagából az ösztönös ember helyett kulturembert, urat teremtsen, a melynek a harmonia, az összhang az ékessége.

Nekünk a mi létünk is probléma.

Ahol mi járunk ott mindenütt ott van az emberi én munkájának produktuma. Nézzünk pl. be egy ma ragyogó boltba. Mily óriási a haladás, ha összehasonlitjuk azzal az idővel, amikor a mostani guruló arany, a pecunia helyett az ember kereskedelmi csereeszköze a pecu, a barom volt. Mily óriási a különbség egy őstutaj és az amerikai oceánjáró hajó között; egy babyloni vályogvető és a Zsolnay-gyár zománcozója között; az egyszerű fütyülés és az orkesztrális zene között; egy cigánysátor és az amerikai kertváros között; a szemétgödör és a frankfurti szemétégető között.

Aki a haladásnak ezt az utját megfutotta, annak multja van.

De a kultura nemcsak a kereszténységé. Épen nem.

Rengeteg sok tényező futott össze, mig a jelen kialakult.

Először is tényező *a vér*. A mint Mózes mondotta: A lélek a vérben van. Ki tudná desztillálni pl. az angol vérét, a kelta, szász, germán s a jó Isten tudja hány faj keveredését.

Kulturtényező az éghajlat. Ha mi olyan tropikus éghajlat alatt laknánk, mint Afrika lakói, valószinü, hogy mi is elpetyhüdten ott élnénk az ő sorsukban.

Kulturtényező a *földrajzi helyzet*. Európát a müveltséghez a Földközi tenger segitette. Az az óriási medence, amelynek partján fölépült a cyprus, a pálmák silhuettjei, a nagyszerü forgalom utja, a különböző népek hatalmi törekvései, kereskedelme stb.

Kulturtényező a *munka*, az *árupiacok*, az *invencio*. Északamerika fejlődésének nagyszerü kulturtényezője a *szabadsága* a mi balkáni elmaradottságunkkal és lekötöttségünkkel szemben. S mi lesz India 270 millio emberéből, ha öntudatra ébred és lerázza magáról az angol rabigát. Belgium nagyszerü haladása sem lett volna, ha szabadsága nincs. A filozofia, a világnézlet, a vallás mind megannyi kulturtényező. Ez emelte a hellén, a római, az egyptomi, babyloni népeket. Rátessziik ujjunkat a népek idegeire és behatóan vizsgálhatjuk a távolból, hogy mi hogyan hatott előrehaladásukra. Erre a kérdésre van egyptomi, babyloni, hellén, római, keresztény felelet.

Nem szabad azt gondolni, hogy a kultura egyszerü, csak egy-két szálból fonódik össze. Épen ellenkezőleg. Lehet valaki szent mint remete szent Antal, a ki 18 éves korától 90 évig a pusztában élt s a pálmafa elégitette ki igényeit. De a kultura nemcsak erkölcsi jóság. Az is. Sőt elsősorban az: az Istennel való állandó kapcsolat, de egyéb

A halott karperece.

— A *„Fejérmegyei Napló“* tárcája. —

Az összeütközés az elsőosztályu kocsinál adta ki legnagyobb erejét. Ugy látszik, egy utas sem maradt életben, mert a kocsi romjai alól semmiféle hang sem hallatszik; látszani is csak egy viaszsárga női fej és véres kar látszik, amint kimered egy tört ablakon.

A segitség még nem érkezett meg. A pályaőr, akinek őrháza mellett történt az összeütközés, szünet nélkül veri a táviró billentyüjét. Mit tegyen egyebet. Némi kis orvosi készletét, ami az első segélynyujtásra nála van, felesége már kivitte és szétosztotta, sőt nélkülözhető fehérnemüjét is felhasználták már a sebesültek bekötözésére; az életben maradt utasok már a maguk fehérnemüjét szaggatják széjjel köteléknek. De még sok sebesült van segitség nélkül; ott fetrengenek a vasut mentén s a romok alól is egyre hallatszik az áldozatok nyöszörgése és sikoltozása. Az épen maradtak kétségbeesett tehetetlenségben futkosnak ide-oda.

Mari, a pályaőr felesége is ott járkál. Sápadtan és reszketve nézi a borzalmakat. Attól tart, hogy az urának is valami baja esik, talán kenyerét veszti emiatt; pedig ő igazán nem oka semminek.

A hajnali homályban megcsillan Mari előtt valami. Egy brilliántos karperec, annak az elsőosztályu utasnőnek a csuklóján.

Mari lehajlik az áldozathoz. Még semmi se jár az eszében, lelkében, csak sajnálkozás és részvét.

Szép, fiatal nőre vall a viaszsárga arc. Vajjon asszony volt e vagy leány? Nini, karikagyürü is van az ujján. Hát asszony. Vagy menyasszony. Szegény.

Egyszerü, de izléses aranykarperece a brilliáns kővel, ott ragyog a csuklóján. Mari tekintete a karikagyürüről lecsuszik a karperecre. A karperec. Nyitva lóg a fehér csuklón, csak egy vékonyka aranylánc tartja fönn.

Mari szive megdobban, amint egy gondolat villant át agyán.

— Minek ennek a halottnak a karperec? Ez a gondolat.

Mari lelke müveletlen és közönséges lélek volt. Apja, anyja a szomszéd város szociálista gyári munkásai közül valók voltak; tőlük Mari semmiféle nemesebb, finomabb érzést, lelkivilágot nem örökölt. Ellenben örökölt meglehetős szociáldemokrata világnézetet, melyet becsületes férje is alig tudott ellensulyozni. Igy hát Mari lelkébe minden nehézség nélkül fogamzott meg a gondoiat:

— Minek a halottnak a karperec?

A gondolat aztán indokokat keresett és talált is hamarosan.

— Miért vigye ezt a sirba? Vagy még inkább: miért vigye el ezt a karpecet más valaki, aki majd a segitő vonattal jön? Jönnek munkások, közönséges emberek, szegények, akik közt föltétlenül akad nem egy, aki segités közben fáradsága jutalmául zsebretesz egyet-mást. Ezt a karperecet is elteszi majd valamelyik. Vagy legjobb esetben leesik és itt marad a sárban, beletiporják s akkor a földé lesz. Mire volna ez jó? Akkor már inkább Mari tegye el: jó lesz az nekik, ha majd megszorulnak pénz dolgában, eladják vagy valamiképen értékesitik Hiszen oly kevés a fizetésük. Nem rég lett a harmadik gyerek. Ki győzi azokat étellel, ruhával, tanitással abból a nyomoruságos bakter fizetésből? Vagy ha netán jobb sorba jutnak, milyen jól fog festeni az a karperec Mari kezén. Ha majd bemegy a városba, meg a templomba is elmegy vele, hadd lássák a városi vasuti asszonyok, hogy Kovácsné nem utolsó asszony. Hadd egye őket . . .

És igy tovább . . . üzte-füzte, de villám-

Sövegjártó János vászon kereskedése Székesfehérvár, Barátok épülete, EZELŐTT: Özv. HANEL ANTALNÉ. Nagy választék ágy- és asztalneműekből, fehér és szines barchetok, stb. Olcsó szabott árak.

Mai lapunk 4 oldal.

00000037

ként az összes tehetségeknek harmonikus kapcsolódása.

Tekintetünket a jövőbe kell vetnünk. Mi a kötelességünk? Végtelenül sok a bűne a jelennek. Ne higyje senki, hogy mi készen vagyunk, hogy azért mert törvényeink vannak, az isteni akarat ünnepel a világon. Ettől nagyon messze vagyunk, mint szent Pál apostol mondotta: Itt a földön nincs maradandó városunk. Tehát a tökéletesség nem itt, hanem egy másik világban várakozik ránk. Sokat kell még haladnunk. Hiszen haladunk is.

A régi világban egy házaspár, a királyfi meg a felesége kaptak nászajándékul egy népet, a mellyel ugy bántak, mint mi a majorságunkkal. Ez az állapot javult, de hol van még tőle a tökeletes, ideális állapot?! Hiszen még most is előttünk tátong szörnyü torkával a háboru problémája, a mely százmilliókat nyelt már el és még százmilliókat fog elnyelni: Szép jelszó, a: dulce pro patria mori. Pedig ebben sok hazugság van, mert a halál, a megöletés mindig fájó kin, még ha kényszerüség után betakarjuk is ezzel a vigasztalással. Az evangelium nem ezt tüzte ki a népek elé. Ezek azonban éretlen problémák még, a melyeknek a megérlelésére sok köny és vér fog még ömleni.

Nagy a probléma a nemi élétre, a házasságra, a munkára, az erkölcsre vonatkozólag.

Bizunk a problémák emelő hivatásában. A kultura a kovászhoz hasonló, a melyet az evangeliumi asszony vizben oldott fel. Mi a földön nem fogjuk elérni a mennyországot. Nagy ut van még addig. Hálásan tekintünk vissza a multra és bizó reménnyel a jövendő utjaira s tudjuk azt, hogy a keresztény kultura helyes beállitása az emberiség igazi haladása és mindig nagyobb boldogulása leend.

UJDONSÁGOK.

NAPTÁR.

Jan. 21. Jótékony nőegylet teaestélye a Vörösmarty-körben.
„ 21. D. V. munkások testedzőkörének táncestélye Magyar Király.
„ 21. A helybeli vas- és fémmunkások táncmulatsága. Latzkovits vendéglő.
„ 22. Népakadémia diszelőadása és a Katholikus Legényegylet táncmulatsága a Szent István teremben.
Február 1. Magyar Szent Korona Országai Vasutas szövetsége szfehérvári kerülete táncmulatsága, saját helyiség.
„ 2. Felső és vizivárosi katholikus kör bálja. Kat. Legényegylet. Távirda-utca 6.
„ 4. Kiskereskedők mulatsága a Magyar Királyban.
„ 5. Polgári Dalkör nagyszabásu hangversenye és táncestélye Szent István terem.
„ 5. Palotavárosi katholikus kör táncmulatsága. Palota I-utca 8 (Viuiczai) vendéglő.)
„ 5. Acsmunkások táncmulatsága. Fehér Bárány vendéglő.
„ 11. Székesfehérvári kerékpár egyesület zártkörü tea estélyt rendez.
„ 12. Székesfehérvári cipészmunkások mulatsága Szüts-féle vendéglőben.

—

— **Kath. testvéreink figyelmébe.** Ma, városunk fogadalmi ünnepén, az *egész* város területére kötelező a sz. mise hallgatás és a közpnapi munkáktól való tartózkodás. A székesegyházban az istentisztelet módja és sorrendje a rendes ünnepi: **9** órakor nagymise, **11** órakor csendes mise.

Az ünnep cimén a bőjt (husevés tilalma) alól is felmentés van a város területére. Az előadások minden iskolában szünetelnek.

— **A jótékony Nőegylet mulatsága** iránt, amelyet az Erzsébet népkonyha éhező szegényei javára rendez, rendkivüli érdeklődés mutatkozik. A város intelligenciája nagy szeretettel keresi fel az emberszeretet oltárára hozandó áldozataival. A belépődij potom 2 korona, a melyben a felszolgálandó tea ára is bennfoglaltatik. A kiosztást a város szép asszonyai és szép leányai végzik. Hogy a mulatság szombaton este lesz a Vörösmarty-körben — talán felesleges is jeleznünk.

— **Tisztelgés.** A felső kereskedelmi iskola tanári kara Pék János igazgató vezetése mellett Wertheim Ármin elnöknél, Karl István alelnöknél és Hübner Károly gondnoknál tisztelgett, még pedig abból az alkalomból, hogy a kereskedelmi társulat, mint a felső kereskedelmi iskola fenntartó testülete, őket ujra a társulat élére választotta. A beszédekben mind hangsulyozták, hogy ezentul is oda fognak törekedni, hogy az országos hirü intézet tovább is megmaradjon magas szinvonalán.

— **A népakadémia** 100-dik előadás megünneplésére 1911. január 22-én a Szent István Teremben diszelőadást tart. Ugyanott a székesfehérvári Kath. Legényegyesület saját könyvtára javára Tancestélyt rendez. A népakadémia diszelőadása kezdődik d. u. 6 órakor, a Kath. Legényegyesület táncestélye pedig este 9 órakor veszi kezdetét. Helyárak a népakadémia előadásán: Páholy 6 kor. zsölyeszék 2 kor. ülőhely 1—5 sor 80 f.; 6-ik sortól 60 f. Állóhely 20 f. Belépődij a táncestélyre családjegy 3 személyre 2 kor., személyj. 1 korona. Jegyek a kath. legényegyesület helyiségében (Távirda-u. 6.) és Hirtling Kálmán csemege-üzletében (Nádor-u.) előre válthatók. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hirlapilag nyugtázunk. A zenét Darázs Károly jónevü zenekara szolgáltatja. A népakadémia diszelőadásának műsora: 1. Prológ, szavalja: Paulovits Béla. 2. Ünnepi beszéd, tartja Vass József dr. theol. tanár. 3. Holló, szavalja: Hesz Annuska k. a. 4. Ének, előadja: a leányok Mária kongregációja. 5. Férjhez menjek? magánjelenet; előadja: Pangl Annuska k. a. 6. Nem jut eszembe. Bohózat, 1 felvonásban. 7. Záróbeszéd, tartja: Prohászka Ottokár dr. püspök.

— **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter dr. Sohár Endre székesfehérvári gyakorló ügyvédet a székesfehérvári kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbizottá rendelte ki.

---

gyorsan a gondolatokat Mari, a Kovács bakter felesége. A szive nagyon hangosan dobogott. Körül is nézett, nem hallja-e valaki. Nem, az emberek messzebb voltak elfoglalva, az elsőosztályu utasokkal senki sem törődött.

A halott arca merev és mozdulatlan volt; félig lehunyt szempillái alól üvegesen meredt ki a szeme. Az arany és a briliáns csillogása belenyilalt Mari lelkébe.

Még egyszer körülnézett. Senki sem figyelt erre.

Mari egy ujjával letolta a karperecet. De a karperec laza láncocskája beleakadt egy cifra gyürü kövébe. Mari borzasztó izgatottsággal rángigálta a karperecet.

Még egy rántás — és a halott szempillája megrezdült, amint a karperec lánca szakadtan, leesett a földre. Mari látta a szempilla megrezdülését és haláraváltan meredt a halott arcára. Mintha suttogó szavakat is hallott volna a szederjes ajkak közül:

— Egy halottat megrabolni!...

Mari lihegve bámult a viaszsárga arcra. De a szempilla nem rezdül többé, suttogást sem hallott többet. Talán öt percig nézte igy Mari a halottat, de ő azt gondolta, hogy félóráig nézi.

— Csak képzelődtem, mondta magában.

Aztán — egyre a halottat nézve — fölemelte a karperecet és a bluzába csusztatta.

Éles sipolás hangzott, Mari csaknem hátraesett gugoltából. Aztán mosolygott félénkségén. Hiszen csak a megérkezett segitő vonat füttyentett.

II.

Este, vacsora után Kovács pályaőr pipájára gyujtott. Jólesett neki a pihenés a borzalmas nap és fáradság után.

— No ez komisz eset volt, — mondta feleségének. A rányoki főnöknek aligha a fejét nem veszik érte.

— A fejét? kérdezte Mari.

— Ugy értem, hogy elcsapják.

Aztán Mari kérdezte hirtelen:

— Nem találtál valamit a romok közt?

— Nem én, semmit. Vagyis hogy igen. Ezt a gyujtómasinát ni.

Egy ujmódi benzines gyujtókészüléket hozott elő a zsebéből.

— Csak az a baj, hogy benzinre jár. Hol veszünk ennek annyi benzint? Egy kevés még van benne, mert még szuperál. Nézd csak.

Felpattantotta a masinát és kedvtelve nézte a kis lángot.

— Huncut a német! mormogta jókedvüen a bajsza alatt. De nekem megteszi a tisztességes fagyujtó is. Hát te talán találtál valamit?

— Találtam, felelt Mari vontatva.

— Mit?

— Ezt ni.

Es előhuzta a bluza alól a karperecet s odatette az ura elé.

Kovács felugrott és rémülten meredt a csillogó ékszerre.

— Ezt találtad? kiáltotta.

— Ezt.

— Hol?

— Ott.

— Hol ott?

— Ott — szerencsétlenségnél —

— A földön találtad?

— A földről vettem föl.

— Valaki mellett volt?

— Egy asszony mellett.

— Milyen asszony mellett?

— Elsőosztályu utas.

— Halott volt?

— Halott. Csak a feje és a karja látszott ki a kocsi alól.

Kovács odaállt a felesége elé és erősen a szemébe nézett.

— Te, Mari, igazán ugy találtad ezt?

Mari erőt vett zavarán és nyugodtan felelt:

— Hát persze.

— Nem ugy huztad vagy kapcsoltad le annak az asszonynak a kezéről?

— Ugyan hová gondolsz? A földről vettem

Oroszlánvédjegyü frakkingek, gallérok, kézelők, hamerli magas és alacsony bőrkesztyük, fack és chevró báli cipők urak és nőknek, farsangi uri és női divat-cikkek nagyválasztékban, olcsó szabott árak.

Knazovitzky Béla kamarai szállító
Székesfehérvár.

00000038

— **Nyugalomba** 40 esztendeig szolgálta mint irnok hűséggel, becsülettel és páratlan szorgalommal a várost a jó Benkő József bácsi városunkat s most már elmegy a tisztességgel igazán kiérdemelt nyugalomba. Eziránti kérvényét tegnap délelőtt adta be a közigazgatási iktatóba. Benkő bácsi a rozoga, egészségtelen városházából magával viszi tisztviselőtársai osztatlan szeretetét és a polgárság elismerését és tiszteletét, amit 40 évi becsületes munkásságával szerzett meg magának.

— **Filharmoniai hangverseny.** A filharmonikusok február 2-iki hangversenyén *K. Durrigo Ilonái*, ki két év előtt művészetének közvetlenségével Székesfehérvár közönségét szinte magával ragadta, amivel nálunk ugyan kevés művész dicsekedhetik. Az Európaszerte nagynevü énekesnő műsorának legjavát fogja bemutatni. A kis *Schlammadinger Mariska* Mozart zongorahangversenyével fog bemutatkozni szülővárosának, mely bizonyára meg fog lepődni a kis művésznő gyönyörü készültségén. A filharmonikusok viszont a L' Arlesienne suite előadásával akarnak rászolgálni régi jó hirnevükre. E remekmű bemutatása az Arlesi leány szfehérvári előadása óta bizonyára többeket érdekel.

— **Iskolaszéki ülés.** Czapáry László dr. elnöklete alatt ülést tartott az iskolaszék. Az ülés elején Lauschman Gyula dr. meleg szavakkal üdvözölte az iskolaszék elnökét és tagjait az uj év alkalmával. Czapáry László dr. szép szavai után Rauscher Béla a mult év két nagy iskolai eseményéről, a két uj iskoláról emlékezett meg. A gazdasági szakiskola ügyében a földmivelésügyi minister kiküldötte járt lenn s úgy nyilatkozott, hogy Fehérvár a bolgárkertészet müvelésére alkalmas volna. Helynek legmegfelelőbb volna a Tóváros iskola mögötti terület, a mely Havranek József volt polgármester tulajdona, Ő azonban az egész komplexumot volna csak hajlandó eladni □ ölét 2 kor. 80 filérért, összesen 30 ezer kor. Ebben az iránt tovább folytatják a tárgyalásokat a földmivelésügyi ministerrel, hogy hajlandó volna-e a várost ilyen irányban pézbelileg támogatni.

— **Köszönet.** Nagyméltóságu gróf Battyhány Lajos ur kitünő jó szivéről tett tanuságot akkor, midőn az elmult évben tetemes költséggel a rk. templomot és plebániát külsőleg restauráltatta; most pedig áldozatkészségének ujabb jelét adva azzal, hogy a cséri pusztai tanitónőnek fizetését a törvény értelmében pénztára terhére kiegészitette és a korpótlékot is sajátjából fizeti. Nemes tettéért ugy a magam, mint hiveim nevében, a nyilvánosság előtt is, a legmélyebb hálánk kifejezése mellett őszinte köszönetet mondok. Polgárdi. Angyal Ferenc plebános.

— **Hivatalos órák a városnál.** Dr. Saára Gyula polgármester közszolgálati érdekből elrendelte, hogy folyó évi január hó 19-től kezdődőleg a közigazgatási iroda, a levéltári hivatal és a járlatkezelői hivatal hivatalos óráit naponként reggel 8-tól 12-ig délután pedig 2-től 5 óráig kötelesek tartani a további intézkedésig.

— **A dr. Nagy Sándor-féle hagyaték.** Már többször megirtuk, hogy néhai dr. Nagy Sándor volt alapi földbirtokos városunknak is hagyományozott egy nagy összeget, az egész vagyonának 5 tizenötöd részét. Azt is megirtuk már, hogy a hagyaték egy tizenötödrésze körülbelül 100 ezer korona s ebben nem is igen csalódtunk, amennyiben ezen összeg kamatokkal felszaporodva 103643 korona 59 fillér lett. A hagyatékból egy 15-öd rész a városi kórház alapot, négy 15-öd rész pedig a városi árvaházat illeti s igy tehát a városunkra eső összeg 518.217 korona 95 fillért tesz ki. Ezt az összeget dr. Kisteleki Károly tiszti főügyész már át is vette.

— **Főuri vadászat.** Ercsiben tegnap gróf Wimpfen Szigfriednél főuri vadászat volt, melyen városunkból Szüts Jenő alispán és dr. Balassa Imre tb. főjegyző, a megyéből pedig több mágnás vett részt.

— **Köszönetnyilvánitás.** Istenben boldogult felejthetetlen jó férjem, illetve szeretett jó édes atyánk, Deutsch Ignác elhunyta alkalmából azon jó barátainknak és jóakaróinknak, kik bennünket gyászunkban felkeresni kegyesek voltak, hálás köszönetünket fejezzük ki. Mély hálánkat nyilvánitjuk azon nagyrabecsült hatóságoknak és testületeknek s érdemes vezetőiknek, kik bennünket részvétükkel felkerestek, azon jóakaróinknak, kik megboldogultunk ravatalára koszorut helyezni kegyesek voltak, koszoru megváltás cimén jótékonyságot gyakoroltak, kocsijukat a temetésre rendelkezésünkre bocsájtották, fájdalmunkon bármely vonatkozásban könnyitve, drága halottunkat utolsó utjára elkisérték. Székesfehérvár, 1911, január hó. *A gyászoló Deutsch család.*

— **Iparhatósági megbizottak.** Mivel a f. hó 8-ára kitüzött iparhatósági megbizottak választására senki sem jelent meg, a rendőrfőkapitány az ipartestület előterjesztésére a következőket nevezte ki az iparhatósági megbizottakul:

A szfehérvári főszolgabiróság mellé: Kereskedők: Pál György, Czakó János, Érdi Jenő, Montskó Flórián, Takács Jakab, Robicsek Sándor, Klein Rezső, Heller Dávid, Lax Bertalan és Berndorfer Ede. — Iparosok: Arany Sándor kovács, Burg Herman üveges, Gams János szabó, Frankl József villanyszerelő, Folkert József sütő, Gede János órás, ifju Koronafi Károly fodrász, Lánszky István kocsigyártó, Schitlek László asztalos, Veltzl Lajos lakatos.

A szfehérvári rendőrfőkapitányi hivatal mellé kereskedők: Kiss Géza, Kövesdy Miksa, Schmideg József, Borlts Lajos, Knazovitzky Elemér, Kováts Antal, Simon György, Falvay Ferenc, Deutsch Gyula, Flits Miklós. — Iparosok: Háden Márton bádogos, Vályi Ferenc rézműves, Kovács István kocsigyártó, Tonamár Ferenc kefekötő, Somogyi György kötélgyártó, Kuruc István asztalos, Látics Ferenc cipész, Kostyelik Mihály szijgyártó, Veivald József kocsifényező és Szüts József csizmadia. — A kinevezés vissza nem utasitható. A munkakör beosztás megállapitása céljából a rendőrfőkapitány a melléje rendelt iparhatósági megbizottakat f. hó 29-én délelőtt 10 órára a városháza nagytermébe értekezletre hivta meg.

— **A Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeum-Egyesület** f. hó 26-án (csütörtök d. u. 5 órakor a Vörösmarty-kör helyiségében bemutató ismeretterjesztő előadást tart, melyre minden érdeklődőt tisztelettel meghiv. Az elnökség. Meghivó, belépő dij és jegy nincsen. Műsor: Rexa Dezső: Vörösmarty — Árpád ébredéséről. Gróf Széchenyi Viktor: gróf Széchenyi Lajosné uti naplója és levelezése 1837-ben.

— **A városi gazdasági szakosztály** f. hó 18-án délelőtt Polczer Péter gazdasági tanácsos elnökletével ülést tartott, amelyen elhatározták a következőket: Felfrissitik, illetve kiegészitik a város tenyészállat állományát 8 bikával és 20 sertéskannal. A bikák beszerzési árának 20, a sertéskanokének pedig 30%-át megadja a földmivelésügyi miniszter.

A városi csőszöknek nyáron havi 50, télen pedig 40 korona a fizetésük. Most azt kérik, hogy télen is annyit kapjanak mint nyáron. Kérelmüket elutasitani javasolja a szakosztály.

A városmajorban és az utcákon felgyülendő trágyát nem adja el a város, hanem a városi földek termékenyitésére fogják felhasználni.

Az amerikai szőlőtelepen levő városi szántó földekre nézve azt a javaslatot teszi a gazdasági szakosztály, hogy azok városi kezelésben tartassanak mindaddig, amig gazdasági ismétlő iskola helykérdését véglegesen el nem döntik.

Szóbakerült orsz. gyül. képviselőnk, dr. báró Manndorff Géza eszméje a székesfehérvári gazdakör megalakitása is. Egyelőre csak határozták el, hogy ez ügyben egy nagyobb értezletet fognak összehivni.

— **Mivé zsugorodott a nagy szenzáció.** A rendőrségi sajtóiroda közli velünk, hogy a Függetlenségi Ujság keddi számában megjelent „Szerelmet akart rabolni egy vakmerő suhanc" cim alatt megjelent közlemény abban az alakban nem felel meg a valóságnak. Ime, mivé zsugorodott össze tehát egy nagy szenzáció.

— **Közgyülés.** A székesfehérvári Öreghegy hegyközsége folyó hó 29 én d. e. 11 órakor a városház nagytermében h. r. 8. §-ának rendelkezéséhez képest ujabb közgyülést fog tartani.

— **A népszámlálás.** A népszámláló biztosok munkáját felülvizsgáló bizottság csak e hó 29-én fogja bevégezni munkáját s igy a városunkban január 1—10-ike között megtartott népszámlálás részletes eredménye még nem tudható. Egyelőre csak a beadott számlálólapok szerinti eredmény ismeretes s igy városunkban 3388 lakott háznak 7749 lakásában találtatott 34786 lélek; távol volt 711 s igy városunk lakossága 35497 lenne. Ebbe azonban nincs benne a katonaság, mely körülbelül 1500 egyénnel 37000-re emeli városunk népességét. Ez azonban még nem végleges eredmény, mert a beadott számláló lapok közül még sok hiányosat is találhat a népszámlálást felülvizsgáló bizottság.

— **Halálozás.** Rosta Szabó, Józsefné, született Ács Terézia 80 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 18-án d. u. volt a Selyem-u. 29. sz. házból nagyszámu gyászoló kiséret mellett.

— **A kereskedelmi társulat uj igazgató bizottsága.** A kereskedelmi társulat választmánya a f. hó 18-án tartott gyülésen választotta meg az igazgtó bizottság uj tagjait. Knazovitzky Béla inditványára egybangulag a következőket választotta meg: Gerő Jakab, Bernstein Sámuel, Sommer Mór, Wertheim Pál, Weisz Miksa (uj), és Klöckner József (uj). Megválasztotta továbbá Szabady József dr. és Pataki Ármin dr.-t mint, akik a társulat körén kivül állnak, de a társulat és az az iskola érdekében elismerésre méltó szolgálatokat tettek. A bizottságnak ezenkivül hivatalból tagjai: Wertheim Ármin elnök, Karl István alelnök, Hübner Károly gondnok, Schlammadinger Jenő dr. ügyész, Pék János igazgató, és Vértes József h. igazgató.

— **Sportmulatság.** A székesfehérvári kerékpár-egyesület február 11-én zártkörü teaestélyt rendez, melyre jegyek Kovács Antal, Falvay Ferenc, Almássy István kereskedők üzletében kaphatók. Kezdete este 9 órakor. Belépti dij személyenként 1·50 kor., melyben a tea, sonka stb. ára és ingyen tombolajegy bennfoglaltatik.

— **Ünneprontó.** Bernáth József helybeli hentest a vasárnapi munkaszünet be nem tartása és hatóságsértés miatt 20 korona pénzbüntetésre itélte. Helyes!

föl. Nézd meg jól, a kis lánca is el van szakadva.

De Kovács nem nézett oda. Tovább faggatta az asszonyt, aki azonban óvatosan és következetesen felelt, amint azt jól megrágta előre, hogyan fog az urával erről beszélni. Kovács lassankint megnyugodott és nem kételkedett abban, hogy felesége nem ugy rabolta az ékszert.

Azonban ekkor ujabb gondolat bántotta.

— Mit akarsz te aztán ezzel a karpereccel?

— Mit akarok? mit akarok? Tudom is én. Mit csináljunk vele? Eladjuk? Zálogba tegyük? Pénz kell. Itt a karácsony nemsokára; Pistit haza kell hozni a városból az ünnepre; Mariskának ruhát kellene venni, Janikának cipőt. Magamnak sincs már tisztességes kendőm. Te is régen akarsz venni egy mosdótálat. Hát kell a pénz nagyon.

— Nem lehet azt eladni most. Se zálogba tenni.

— Miért!

— Hátha keresik? Ujságba teszik, hogy annak az asszonynak a kezéről hiányzik egy karperec. Akkor nálunk is keresni fogják, meg ha tul adunk rajta, azt is rögvest megtudják.

— Hát mit csináljunk vele?

Kovács elgondolkozott.

— Legjobb volna visszaadni.

— Ugyan kinek? Annak a halottnak? Régen Pesten van az már.

— Beadjuk a főnök urnak.

— Az meg azt fogja kérdezni, miért nem adtuk oda azonnal.

A pályaőr lehajtotta fejét. Lelkében kemény harcra kelt a becsület és a bün kisértése.

Nem tudtak határozni.

Kertész Kálmán.

(Vége köv.)

00000039

— **Kinevezés.** A vármegyénél halálozás folytán üresedésbe jött iroda szolgai állásra az alispán Teilinger Mihály vármegyei háziszolgát nevezte ki.

— **Halálos lórugás.** Nabilok Simon jómódu bicskei gazdaember tegnapelőtt trágyát hordott fiával a földekre. A megfagyott országút göröngyein egy helyen megakadtak a lovak és sehogysem tudtak továbbmenni. Az öreg Nabilek a vállával próbálta tolni a kocsit, de hasztalan. Végre is odaszólt a fiának, hogy vágjon az ostorral a lovak közé. A fiu ezt meg is tette, mire az egyik ló kirugott és éppen a kocsi mellett álló öreg Nabileket úgy fejbe találta, hogy annak nyomban kifolyt az egyik szeme, de ezen kivül koponyarepedést is szenvedett. A szerencsétlenül járt embert még a déli vonattal felvitték Budapestre a Rókus kórházba, de segiteni már alig lehet rajta.

Révai Nagy Lexikonát fölösleges a fővárosi könyvügynököktől megrendelni, mert azt épugy szállitja Klökner Péter udvari könyvkereskedő Székesfehérvárott, részlet fizetésre is.

§ **Észtelen fiu.** Mátyus István falubattyányi lakos, amióta asszonyt vitt a házhoz folyton viszályban van az édesanyjával. Ugyanis a menyecske sehogysem tud megférni az anyósával s ennek az áldatlan helyzetnek a következménye, hogy özv. Mátyus Sándorné és a fia között örökös a perpatvar. Néhány hónappal ezelőtt is összevesztek s ekkor az esztelen fiu öklével többször arculütötte édesanyját. A kir. törvényszék a tegnapi főtárgyaláson vonta felelősségre Mátyus Istvánt ezen büneért és a terhelő bizonyitékok alapján 1 hónapi fogházra itélte. Az elitélt felebbezett.

— **Utazási kaland.** Budapesten volt valami ügyes-bajos dolga Gelencsér József Hercegfalvához tartozó község, utmándi lakosnak s a napokban föl is ment ezt elintézni. Odafönt azonban ugy berugott őkelme, hogy hazafelé menet jegy nélkül szállt föl a vonatra. A kalauz a jegy nélküli utast átadta a sárosdi állomáson a járőrnek, mely a pasast hazaeresztette ugyan, de a csomagját elvette tőle. Másnap reggel Gerencsér midőn kijózanodott, elment a csendőrőrsre s ott elmeséite, hogy tegnap midőn Budapestről hazafelé utazott, két ember megtámadta és elvették a csomagját. A csendőrök mosolyogva fogadták a mi emberünket és elmondták neki a történteket, egyuttal felszólitották a jegy árának a megfizetésére.

— **Mi van Kislángon?** Furcsa szelek fujnak Kisláng felől. Mint halljuk a községi iskolaszék pénztárából tekintélyes összeg hiányzik. Már vizsgálatot is inditottak ez ügyben s miként kislángi tudósitónk irja, az iskolaszék pénztárát és könyveit a hatóság már lefoglaltatta.

§ **Hatalmas ütés.** Vajda Sándor vértesacsai lakos még a mult évben, amint dologról ment hazafelé, az uton találkozott régi haragosával, Szabó Gáborral. A találkozáskor Vajdában felfortyant a vér és egy ásóval úgy fejbeütötte Szabó Gábort, hogy az veszedelmes sérülést szenvedett. A kir. törvényszék tegnap 1 évi és 6 hónapi börtönre itélte Vajda Sándort.

— **Mariskát letartóztaták.** A rendőrség f. hó 18 án a szombathelyi rendőrség távirati megkeresésére letartóztatta Bukk Mariska őrdarmai születésü 21 éves hely nélküli kávéházi fölirónőt, akit a budapesti kir. ügyészség csalás büntette miatt köröz.

— **Balsset a kutfurásnál.** Sulyos sérülésekkel szállitották be f. hó 18-án a Szent György közkórházba Molnár József 27 éves, Öreghegy 1003 sz. a. lakost. Az emlitett napon kutat furatott Molnár József a szőlőjében s a munkánál ő is szorgalmasan segédkezett. Munkaközben, mikor a dobot eresztették le, Molnár József megcsuszott és belebukott a kutba s az esés következtében testének több helyén oly sulyos zuzódásokat szenvedett, hogy be kellett őt szállitani a Szent György közkórházba.

— **Feldőlt szekér.** Vajter György 12 éves béresfiu a Pátka községhez tartozó Máriamajorban f. hó 18-án szekérrel deszkát hordott. Egy kanyarulónál a szekér felborult s a deszkák a földre esett Vajter Györgyre csúsztak és annak ballábát összezuzták. A szerencsétlenül járt fiút beszállitották a Szent György kórházba.

A Megyeház-tér 13 sz. alatti házban egy 5 szobás lakás megfelelő mellékhelyiségekkel január végére kiadó.

SZINHÁZ.

Kedd. január 17.

Kuruzsló. Déri visszajött. Ez volt az előadás egyetlenegy vonzóereje. A Kuruzslót látta a közönség tavaly kedve szerint, már t. i. amennyire a Kuruzslóban, ebben az agyongyötört, minden. természet szerint való igazsággal, józanésszel és a tényleges valósággal ellenkező szerepben valaki kedvét találhatja. Igaza van annak, aki azt mondja, hogy Földes a darabjaival megkinozza a hallgatóit. Csak ennek tulajdonitjuk, hogy a közönség a keddi előadásra csak félig telt házat hozott össze. Örült Dérinek s olyan tapsvihart rögtönzött, amelyre a művész valóban büszke lehet, Percekig tartott s szinte alig akart vége szakadni. Déri megjelenése valóban nyereség, mert Földváryval szemben először a hősszerelmesnek sokkal inkább megfelelő alakkal parádéz, aztán gyakorlott, rutinirozott színész — a régi hangját is visszanyerte s a mi a mi szinházunk speciális viszonyai között óriási fontosságu: igen jó rendező, amire a gyorsaság miatt is, meg a rend miatt is nagy szükség van. A játék közvetlen, őszinte, kellemes hatásu volt. Miklósi ismét bebizonyitotta, hogy univerzális szinésztalentum s a komika szerepkörén kivül a drámai erő forrása is tud lenni. Pető Esztit szivesen dicsérjük, okos, ügyes, szympatikus játékot produkált az Ilma szerepében. Ivánfi, Bátori pedig ugy megcsillogtatták azt a kis nevetni való iróniát a sok feketeség között, hogy valóban nagyon hálásak lehetünk irántuk.

Szerda január 19.

— **Luxemburg grófja.** Nem az elkoptatott gróf ur érdekelte a publikumot, hanem egyéb. Szalkai direktor, mint kitünő hadvezér ismét terepszemlére hivja az arra legilletékesebb tényezőt, a publikumot. Ugy mint tavaly, most is megkezdeti a versenyfuttatást az ő favoritjaival, az ország vidéki szinházainak csillagaival. Ki ragyog fényesebben? Első lett Tisza Karola, a nagyváradi szinház szubrett primadonnája, akinek bájos ifjui vállaira nehezedik az ottani publikum mulattatása. Mert két primadonnatársa: Károlyi Leona és Bihari Erzsi közt ő a kedvenc, az ünnepelt. Hogy mennyire megérdemli, a tegnapi este busásan kimutatta. Az arca hasonlit valahogyan a hamvas őszi barackhoz, amelyet a nap incselkedő sugarai pirosra föstögettek, a két ajka nem nagyobb mint egy jófajta kettéhasitott érett cseresznye. Még sok van benne a bakfisleányból — a mozdulatai, a még ki nem gömbölyödött idomai ezt mutatják, de ott van vele a bakfis pajzán jókedvének a művészet raffineriájával hangulatos harmoniába olvadó édes derüje, amelyet jól esik csodálkozó, ragyogó szemmel nézegetni. A hangja? először is nem nagy terjedelmű, s egy kicsit fejhang is. De van benne valami csodálatos iz, zamat, zönge, valami abból, a mit Borbély Lilinél csodáltunk, a mi a hegedü élvezésének titkához viszi az embert közelebb. A mellett hibátlan az intonációja és tiszta a kiejtése Akárhogyan forgatjuk lapozzuk a tehetségeit, önkénytelen ki jegecesedik egy gondolat: ez a kis lány valahogy egy Kormos is nőtlődés, annak a bájosságával, naiv, mégis művészi és mindnekor hangulatos összjátékával. Az is itt vonult fel előttünk mindinkább erősbödő fényével, mig a pesti deszkán meg nem állapodott. Igaz, hogy azon a deszkán most épen forradalmi lángok perzselik a reményeit s összegubályodván a szereposztás szálai, hirtelen vált meg a Király szinház kulisszáitól s most ha testében nem is, de lelkében beteg, össze van törve — de hát ez a szinészélet ezernyi változatai közt ugy hozzá tartozik az élethez, mint nálunk, mikor az élet tanárja némelykor egy kicsit megbuktát bennünket.

Pardon! hiszen Tisza Karoláról akartunk beszélni és Kormos körül forognak a gondolataink Igen, igen tisztelt közönség, ha szépet, kedveset, édeset akarsz látni, Kormost az első kiadásban, jőjj és élvezd ennek a harmatos arcu, harmatos kedélyü kis művésznőnek a játékát: megérdemli s te sem bánod meg.

A játék többi részéről nem beszélünk. Legfeljebb Fábiánt dicsérjük meg a csillogó szép énekéért.

Talán szükségesnek találjuk megjegyezni még, hogy Érckövit Nyikos helyettesitette. Ugyszólván az utolsó órában ugrott be, mivel Érckövi sulyosan, valószinüleg vakbélgyuladásban megbetegedett. Hogy Nyikostól nem várhattuk Érckövi pótlását, egészen természetes, de annál szebb az önfeláldozása, hogy énekes nem lévén, vállalkozott.

Bátori jutalomjátéka a jövő kedden lesz Herczeg Ferenc *Három testőrében*. A társulat népszerü, közkedveltségnek örvendő komikusa valóban megérdemli, hogy a közönség telt házzal honorálja annak a férfiunak a megbecsülését, a ki éveken keresztül annyi vidám percet szerzett nekünk s a ki Miskolcra szerződvén el, legalább a közel jövendőben alig részesiti játéka kedvességében.

—

Heti műsor:

Csütörtök: Balkáni hercegnő.
Péntek: Cigány szerelem.
Szombat: Narancsvirág, Édes öregem.

Piaci árak.

Buza	21·20	21·10
Rozs	14·90	14·40
Zab	16·40	16·20
Árpa	15·40	15·20
Tengeri	10·60	
Buzaliszt	36·—	
Középfehér	34·32	
Rozsliszt	28·—	
Középminőségü	34·—	
Burgonya	6·80	
Borsó	50·—	
Széna	6·60	5·70
Szalma	5·60	3·40
Marhahus	1·44	
Tüzifa (kemény)	11·—	
Tüzifa (puha)	9·—	
Kőszén	3·20	

ZILZER MANÓ
férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca.
Állandóan nagy raktáron mindenféle
férfi-, fiu- és gyermekruhák
ugyszintén
papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
bőrkabátok, utazóbundák,
raglán-felöltők, kabátok.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000040